

Pannon Egyetem, Veszprém – Germanisztikai és Fordítástudományi Intézet
Pannonische Universität Veszprém – Institut für Germanistik und Translationswissenschaft
University of Pannonia – Institute of German and Translation Studies

ÚTMUTATÓ A SZAKDOLGOZATOKHOZ

**PANNON EGYETEM VESZPRÉM
HUMÁNTUDOMÁNYI KAR**

**Társadalomtudományi és gazdasági szakfordító
SZAKIRÁNYÚ TÖVÁBBKÉPZÉSI SZAK
(ANGOL, ill. NÉMET)**

SZAKVEZETŐ:

Dr. habil. Tóth József egyetemi docens

ÉRVÉNYES: 2024 decemberétől

1. A SZAKDOLGOZAT RÉSZEI ÉS FELÉPÍTÉSE:

- külső fedőlap
- belső fedőlap
- (köszönetnyilvánítás)
- tartalomjegyzék
- bevezetés
- fordítás B nyelvről A nyelvre
- terminológiajegyzék
- terminológiai nehézségek
- fordítási nehézségek
- átváltási műveletek
- fordítás A nyelvről B nyelvre
- terminológiajegyzék
- terminológiai nehézségek
- fordítási nehézségek
- átváltási műveletek
- összefoglalás, konklúzió
- mellékletek (a forrásnyelvi szövegek, ábrák, igazolások, nyilatkozat stb.)
- (bibliográfia)
- nyilatkozat

A szakdolgozat konkrét tartalma:

- **6-8 oldal terjedelmű** (kb. 15.000–20.000 n) idegen nyelvű szakszöveg fordítása magyarra, B nyelvről A nyelvre,
- **3-4 oldal terjedelmű** (kb. 7.500–10.000 n) magyar nyelvű szakszöveg fordítása idegen nyelvre, A nyelvről B nyelvre,
- **kb. 10 oldal terjedelmű** értekezés (elemzés) a fordításban felmerült problémákról
- a két szöveg terminológiája alapján összeállított (két) **terminológiai jegyzék** – azonos témájú fordításoknál ez közös is lehet (a hosszabb szövegnél 20-25, a rövidebb szövegnél 10-12 terminus az elvárt),
- a gyakoribb **átváltási műveletekre** hozott példák mindkét fordításból.

A fordításra kiválasztott két szövegnek **szakmai jellegűnek** kell lennie (szakmai közönséghez kell szólnia), és kb. **5 évnél** nem lehet régebbi, származhat szakkönyvből, szakfolyóiratból vagy internetes forrásból. **A szövegeknek nem létezhet célnyelvi fordítása!** A szövegek kiválasztását minden esetben a **témavezetővel** kell egyeztetni.

Megjegyzés: Tartalmi, illetve egyéb kérdésekben a szak modelltantervében leírtak az irányadók:

<https://htk.uni-pannon.hu/dokumentumok-kezelese/files/modelltantervek-ma/302-fordito-tolmacs-ma-2023-uj-keplet-alairt-pdf/file>

A szakdolgozat értékelése:

A szakdolgozat értékelése – az alábbi szempontok alapján – ötfokú skálán történik:

1.	A fordítások ekvivalenciája:	/15
2.	Nyelvi megformálás, szaknyelvi stílus használata:	/15

3.	Kommentár, elemzés:	/10
4.	Forráskutatás:	/10
5.	Terminológiai jegyzék:	/10
6.	A dolgozat helyesírása, központosítása	/10
7.	A dolgozat formája, szerkezete:	/5
Összpontszám:		/75

Értékelés:

0-44 pont = 1

45-51 pont = 2

52-59 pont = 3

60-67 pont = 4

68-75 pont = 5

3. A SZAKDOLGOZAT SZERKESZTÉSE

- margók: alsó, felső, jobb, bal: 2,5 cm (normál);
- oldalszámozás: a fedőlap kivételével folyamatosan, arab számmal, jobb oldalon, lap alján;
- folyó szövegben: Times New Roman (TNR) betűtípus, 12-es betűméret, 1,5-es sorköz;
- fejezetcímek: TNR, 12, nyomtatott nagybetűvel, félkövéren, balra zárt;
- fő fejezetek megnevezése: lásd Tartalomjegyzék;
- fejezetek számozása: az egyes a(l)fejezeteket arab számokkal, decimális rendszerben (1., 1.1., 1.1.1, 1.1.2., 2., stb.) számozzuk, a fő fejezetek jelölése római számokkal is történhet (I., II., IV. stb.), a Tartalomjegyzék és a Nyilatkozat nem fő fejezet, számozás nélkül áll;
- a hivatkozások a folyó szövegen belül álljanak (minden hivatkozást a bibliográfiában kell feloldani):
 - nagyobb gondolatra, témára történő utalás: (Ellis 1994),
 - szószerinti idézet: (Nida 1964: 411),
 - többszöri hivatkozás ugyanarra a szerzőre és évre: (Ellis 1994a, Nida 1964b)
 - kivétel: az internetes hivatkozások forrását lábjegyzetben kell megadni (a letöltés dátumát is megjelölve),
- ábrák/táblázatok: a szövegbe illesztve, folyamatos számozással (1. ábra / 1. táblázat), a cím és a szám az ábra vagy táblázat alatt középre rendezve, TNR, 10-es betűméret (a táblázat tartalma is);
- lábjegyzetek: folyamatos számozással, TNR, 10-es betűméret, 1-es sorköz, sorki-zárt, végjegyzeteket ne alkalmazzunk!
- a nyelvi példákat *dőlten* szedjük (pl. a szaknyelvi *homorú*), a kiemelés eszköze a **vastag** vagy ritkított szedés, aláhúzás sehol se alkalmazzunk!
- a fordításokat kétszlopos formátumban kérjük! (ahol indokolt, az eredeti formátumú fordítás is csatolandó)

Magyarázat a dolgozat főbb részeihez:

1. Terminológialista

- A végleges terminológialista 20-25 elemből kell hogy álljon a hosszabbik szöveg esetén, 10-15-ből a rövidebb esetén. A konzultáció során azonban arra kérem, ennél részletesebb listát írjon a szövege terminusairól.
- Igyekezzenek változatosan összeállítani a terminológialistát (különböző területekről származó, eltérő nehézségeket jelentő szavak, lehetőleg nem szinonimák felsorolása).
- A terminusok szótövek legyenek, az ekvivalens, a definíciók és a példák azonos szófajúak legyenek a forrásnyelvi terminussal.
- A terminuslistát a forrásnyelvi terminusok alapján ábécésorrendben kérjük feltüntetni.
- A terminológialistát érdemes elsőnek elkészíteni, mert ennek az a lényeges, hogy az alapos kutatómunkával megkönnyítsék a fordítás későbbi folyamatát.
- A honlapon leírt részleteknek megfelelően 4 oszlopos táblázat az elvart: 1. oszlop: forrásnyelvi terminus, 2. oszlop: célnyelvi ekvivalens, 3. oszlop: definíció célnyelven forrásmegjelöléssel, a terminust kiemelve, 4. oszlop: példamondat célnyelven, forrásmegjelöléssel, terminust kiemelve.
- A forrásokat minden esetben pontosan meg kell jelölni! Internetes forrásnál link + letöltés dátuma, nyomtatott forrásnál pontos forrásmegjelölés és oldalszám.
- Csak megbízható szakmai forrásokat használjanak! (Glosbe, Wikipedia, stb. nem számít elfogadható forrásnak.) Vigyázzanak az automatikusan lefordított honlapokkal!

2. Fordítás

- A fordítást kétszlopos táblázatban kérjük, egységenként (bekezdésenként) egymás mellé igazítva az összetartozó részeket.

3. Átváltási műveletek

- Ehhez önállóan meg kell nézniük Klaudy Kinga átváltási műveletekről szóló videóit a YouTube-on
- 1.: https://www.youtube.com/watch?v=1mhUq2k0SK8&ab_channel=Vill%C3%A1mford%C3%ADt%C3%A1sFord%C3%ADt%C3%B3iroda
- 2.: https://www.youtube.com/watch?v=1duhAmiwmE8&ab_channel=Vill%C3%A1mford%C3%ADt%C3%A1sFord%C3%ADt%C3%B3iroda
- 3.: <https://www.youtube.com/watch?v=xEJ0ICPNyqg>
- 4.: <https://www.youtube.com/watch?v=CKVP3O6mT94>
- 5.: <https://www.youtube.com/watch?v=8vMj-xA28P0>
- 6.: <https://www.youtube.com/watch?v=e9TB3UmrfgM>
- 7.: <https://www.youtube.com/watch?v=ws0y4E4PD8Y>
- 8.: <https://www.youtube.com/watch?v=18t8Vx4EgKU>
- 9.: https://www.youtube.com/watch?v=F_gU3dmLZ2E
- 10.: <https://www.youtube.com/watch?v=3Rcxc7nrq0w>
- 11.: https://www.youtube.com/watch?v=uMo7oPyV_T8
- A fordítás elkészültével lehetőleg minden átváltási műveletre hozzanak példát (mindkét fordítás esetében)! Természetesen ez nem lehetséges, ez nem is baj. Ahol lehet, ott indokolják meg, mi lehet az oka, amiért nem fordult elő az adott

átváltási művelet, illetve ha 1-2-re sem példát nem tudnak hozni, sem megindokolni nem tudják, az nem baj.

- Az átváltási műveletek javasolt formátuma a művelet megnevezése utáni táblázat 1-2, max. 3 példával: bal oldalt az eredeti mondat (a teljes mondat/tagmondat!), jobb oldalon a fordítás, és mindkettőben kiemelve a kérdéses részlet. A táblázat fölött az átváltási művelet neve, alatta a magyarázat (ha szükséges).
- Nincs szükség az átváltási műveletek definícióját beleírni, feltételezzük, hogy mindenki ki tudja másolni a szakirodalomból.

4. Az elemzés:

I. BevezetőK:

a): egy közös bevezető az egész szakdolgozathoz - minimális, csak a két téma megjelölése, témaválasztás indoklása, meg amit fontosnak gondol

b+c): a két szöveghez külön egy-egy bevezető: szerző rövid bemutatása, téma bemutatása, témaválasztás indoklása (ha az elején nem tette/nem elég részletes), a szöveg jellemzőinek bemutatása (műfaj, stílus, esetleges nehézségek, a terminusok mely területről származnak).

A bevezető lényege, hogy 1) bemutassák, első olvasásra milyennek találták a szöveget; 2) a bírálókat felkészítsék, mire számíthatnak, mire kell odafigyelniük.

II. Terminológiai nehézségek (a terminológialista után): minden, amire büszkék, amivel meggyűlt a bajuk, vagy amiben bizonytalanok. A lényeg, hogy mi lássuk, tudatosan gondolkodtak, minden eshetőséget sorra vettek, megfelelő forrásokból dolgoztak, és a lehető legtöbb pró és kontra érvet sorra vették a fordítás során. Éppen emiatt a rész miatt ne a legnehezebb terminusokat vegyék bele a terminológialistába, hiszen rögtön utána úgyszólván kielemezik a több nehézséget okozó szakkifejezéseket.

II. Fordítási nehézségek:

Ebben a pontban arra vagyunk kíváncsiak, mennyire ismerték fel a fordítási nehézségeket, a lehetséges megoldásokat, mennyire tudatosan mérlegelték az egyes megoldások közötti különbségeket, és miért döntöttek végül a végső megoldás mellett. A fordítási nehézségek lehetnek stilisztikai, grammatikai, terjedelmi vagy egyéb nehézségekből fakadóak.

III. ÖsszegzésEK:

a+b): a két szöveghez egy-egy külön összegzés. Itt a fordítás elkészítése UTÁNI tapasztalatokra vagyunk kíváncsiak: mi volt más az eredeti elvárásokhoz képest, milyen nehézségeik voltak, volt-e valami, ami könnyebben ment, mint hitték stb.

c): egy közös összegzés az egész szakdolgozathoz: a két fordítás nehézségeinek összevetése: melyik volt a nehezebb és miért, vagy melyikben mi volt a nehezebb/könnyebb, ez egybeesett-e a kezdeti elvárásokkal, elégedett-e az eredménnyel, illetve hogy esetlegesen mit tanult a fordítás során.

2. A SZAKDOLGOZAT SZERKESZTÉSE

- margók: alsó, felső, jobb, bal: 2,5 cm (normál);
- oldalszámozás: a fedőlap kivételével folyamatosan, arab számmal, jobb oldalon, lap alján;
- folyó szövegben: Times New Roman (TNR) betűtípus, 12-es betűméret, 1,5-es sorköz;
- fejezetcímek: TNR, 12, nyomtatott nagybetűvel, félkövéren, balra zárt;
- fő fejezetek megnevezése: lásd Tartalomjegyzék;

- fejezetek számozása: az egyes a(l)fejezeteket arab számokkal, decimális rendszerben (1., 1.1., 1.1.1, 1.1.2., 2., stb.) számozzuk, a fő fejezetek jelölése római számokkal is történhet (I., II., IV. stb.), a Tartalomjegyzék és a Nyilatkozat nem fő fejezet, számozás nélkül áll;
- a hivatkozások a folyó szövegen belül álljanak (minden hivatkozást a bibliográfiában kell feloldani):
 - nagyobb gondolatra, témára történő utalás: (Ellis 1994),
 - szó szerinti idézet: (Nida 1964: 411),
 - hivatkozás ugyanannak a szerzőnek ugyanazon évből származó különböző publikációira: (Ellis 1994a, Nida 1964b)
 - kivétel: az internetes hivatkozások forrását lábjegyzetben kell megadni (a letöltés dátumát is megjelölve),
- ábrák/táblázatok: a szövegbe illesztve, folyamatos számozással (1. ábra / 1. táblázat), a cím és a szám az ábra vagy táblázat alatt középre rendezve, TNR, 12-es betűméret (a táblázat tartalma is);
- lábjegyzetek: folyamatos számozással, TNR, 10-es betűméret, 1-es sorköz, sorkizárt, végjegyzeteket ne alkalmazzunk!
- a nyelvi példákat *dőlten* szedjük (pl. a szaknyelvi *homorú*), a kiemelés eszköze a **vas-tag** vagy ritkített szedés, aláhúzást sehol se alkalmazzunk!

3. KÜLSŐ FEDŐLAPMINTA (MINTA)

SZAKDOLGOZAT

(TNR, 16, félkövér, nyomtatott nagybetűkkel,
középre zártan)

a szerző vezetéckneve + keresztnéve
(TNR, 14, félkövér, jobbra zártan)

Veszprém
20XX (évszám: TNR, 14, félkövér, középre zártan)

4. BELSŐ FEDŐLAP (MINTA)

Pannon Egyetem (TNR, 14, félkövér, balra zárt)
Humántudományi Kar (TNR, 14, félkövér, balra zárt)
Germanisztikai és Fordítástudományi Intézet (TNR, 14, félkövér, balra zárt)

SZAKDOLGOZAT CÍME

(TNR, 16, félkövér, nyomtatott nagybetűkkel,
középre zártan)

a szerző vezetéknéve + keresztnéve
(TNR, 14, félkövér, középre zártan)

**társadalomtudományi és gazdasági szakfordító
szakirányú továbbképzési szak**

Témavezető: neve és beosztása

Veszprém
20XX (évszám: TNR, 14, félkövér, középre zártan)

5. TARTALOMJEGYZÉK (MINTA)

1. Előszó/ Bevezetés (problémafelvetés, célkitűzés stb.)	
2. (Elméleti kérdések (pl. a mezőgazdasági szaknyelv lexikai-stilisztikai jellemzői))	
3. Fordítás idegen nyelvről magyarra	
3.1. A B nyelvű szöveg rövid jellemzése (a szerző rövid bemutatása)	
3.2. A fordítás ($B > A$)	
3.3. Terminológiai jegyzék	
3.4. A terminológiai és a fordítási nehézségek bemutatása a B nyelvű szöveg fordításával kapcsolatban	
3.5. A gyakori átváltási műveletek	
4. Fordítás magyarról idegen nyelvre	
4.1. Az A nyelvű szöveg rövid jellemzése (a szerző rövid bemutatása)	
4.2. A fordítás ($A > B$)	
4.3. Terminológiai jegyzék	
4.4. A terminológiai és a fordítási nehézségek bemutatása az A nyelvű szöveg fordításával kapcsolatban	
4.5. A gyakori átváltási műveletek	
5. Összefoglalás/ Következtetések /Kitekintés	
6. Mellékletek	
6.1. A B nyelvű forrásszöveg (Eredeti angol szöveg)	
6.2. Az A nyelvű forrásszöveg (Eredeti magyar szöveg)	
6.3. Párhuzamos szövegek jegyzéke	
7. (Bibliográfia)	
Nyilatkozat	

6. BIBLIOGRÁFIA SZERKESZTÉSE

Források

Szakirodalom

– Egyszerzős önálló kötet

Balázs G. 2002. *Nyelvünkben a világ*. Budapest.

Gutt, E.-A. 1991. *Translation and Relevance. Cognition and Context*. Oxford: Blackwell.

É. Kiss K. 2004. *Anyanyelvünk állapotáról*. Budapest. (K betűs!)

Snell-Hornby, M. 1994. *Übersetzungswissenschaft. Eine Neuorientierung*. Tübingen - Basel: Francke.

– Többszerzős kötet (három szerző fölött: et al.)

Horváth I. – Szabari K. – Volford K. 2000. *Fordítás és tolmácsolás a világban*. Budapest: ELTE BTK Fordító-és Tolmácsképző Központ.

Laczko K. – Mártonfi A. 2006. *Helyesírás*. Budapest: Osiris.

Snell-Hornby, M. et al. 1998. *Handbuch Translation*. Tübingen: Stauffenburg.

– Gyűjteményes kötet (szerk.)

Hajdu P. (szerk.) 2007. *Kettős megvilágítás. Fordításelméleti írások Szent Jeromostól a 20. század végéig*.

Jeney É. – Józán I. (szerk.) 2008. *Nyelvi álarok. Tizenhárman a fordításról*.

– Folyóiratban megjelent cikk

Heltai P. 2004. *A fordítás és a nyelvi norma I.-II. Magyar Nyelvőr*, 128. évfolyam 2004. október-december 4. szám 407-434.

– Internetforrások

<http://www.gsu.edu/~eslhpb/grammar/difmatrx.htm#top> (2009.07.10)

7. NYILATKOZAT (A SZAKDOLGOZAT UTOLSÓ OLDALAKÉNT)

„Alulírott <<név>> hallgató (Neptun kód: _____) kijelentem, és a dolgozat feltöltésével egyidejűleg nyilatkozom, hogy a <<dolgozatcím>> című <<záródolgozatot/szakedolgozatot/diplomadolgozatot>> a Pannon Egyetem <<szervezeti egységében>> készítettem a <<végzettség>> oklevél megszerzése érdekében.

Kijelentem, hogy a dolgozatban csak a megadott és hivatkozott forrásokat használtam fel, és ezekre a vonatkozó idézési szabályok szerint hivatkoztam.

Nyilatkozom, hogy a dolgozat érdemi része saját kutatásom eredménye, és azt más intézményben, szakon, vagy felsőfokú képzés megszerzésére nem nyújtottam be. Tudomásul veszem, hogy a plágium vagy szerzői jogsértés esetén a dolgozatom elutasításra kerülhet, és ellenem fegyelmi eljárás indulhat. Tudomásul veszem továbbá, hogy szerzői jogsértés esetén az Egyetem jogosult a dolgozat elérhetőségét korlátozni, valamint eltávolítani a dokumentumot az elektronikus zárt rendszerből.

Továbbá, tudomásul veszem, hogy a Pannon Egyetem a dolgozat eredményeit saját céljaira – titkosított dolgozat esetén kizárólag a titkosításra vonatkozó időszak lejártát követően – szabadon felhasználhatja.

Nyilatkozom, hogy a dolgozat elkészítése során mesterséges intelligencia eszközöket *használtam /nem használtam*.¹

Nyilatkozom, hogy a dolgozat elkészítése során az alábbi táblázatban feltüntetett mesterséges intelligencia eszközöket kizárólag a kutatási, illetve fejlesztési feladat támogatására használtam fel, az érdemi munka, elemzés és következtetések teljes mértékben saját szellemi alkotásomat képezik.

Példa a táblázat kitöltésére:

Alkalmazott technológia	Alkalmazás módja	Előállított tartalom	MI használat aránya
GPT-4o (OpenAI)	szöveges összefoglaló generálása	2 2 fejezet	80%

Veszprém, 20.....

.....
hallgató aláírása”

8. A SZAKDOLGOZAT BEADÁSA

Tavaszi félévben: **április 15.**

Őszi félévben: **október 31.**

A szakdolgozatát elektronikusan, PDF-formátumban (egyetlen dokumentumként) kérjük elküldeni a témavezetőnek és a dezso.zsuzsanna@htk.uni-pannon.hu e-mail címre.

¹ A megfelelő rész aláhúzendő.